

Slapende Honden[®]-tool IMH (0-4-jarigen)

Instructies

Zie voor instructies over het gebruik van de reguliere Slapende Honden-tool het boek Slapende Honden? Wakker maken! (Struik, 2021) en de workshop Slapende Honden. Deze tool is een verbijzondering daarvan, geschikt voor kinderen van 0-4 jaar, voor het gemak verder infants genoemd, en hun netwerk. Bij de meeste chronisch getraumatiseerde infants is sprake van wakkere honden en/ of preverbale honden. Zij kunnen meteen starten met EMDR, ingebed in ouder kind trauma therapie (OKTT). Deze tool wordt gebruikt als de peuter of kleuter niet wil of kan participeren in een EMDR-behandeling, of als de behandelaar noodzakelijke voorbereiding overweegt.

Omdat traumatisering bij infants gerepresenteerd is in zowel de infant, als de ouders/ verzorgers en hun interactie en de behandeling zowel de traumatische herinneringsbestanden opruimt als de hechtingsrelaties verbetert zijn er een aantal voorwaarden voor EMDR. Zowel de infant als de ouders/ verzorgers nemen deel aan de EMDR-behandeling en de behandeling versterkt de hechtingsrelatie met degene die aanwezig is. Het is dan ook van belang dat diegene een dagelijkse verzorger uit het netwerk is en in elk geval nog een periode van minimaal een aantal maanden in het leven van het kind aanwezig blijft. Als traumatische herinneringen van een infant worden geactiveerd, dan gaat de infant als het ware terug in de tijd in tegenstelling tot oudere kinderen, die vanuit het nu terugkijken naar vroeger.

Daarom is tijdens de behandeling een emotioneel beschikbare hechtingsfiguur noodzakelijk zodat de infant vanuit de verbinding in het nu, het gevoel alleen te zijn van het toen herbeleefd. Als er een mismatch is tussen de emotionele beschikbaarheid van de hechtingsfiguur en de stress van de infant, vindt er re-traumatisering plaats. De infant is opnieuw alleen en gaat actief vermijden, dissociëren, vertoont conversiesymptomen of valt in slaap. Als ouders/ verzorgers onvoldoende emotioneel beschikbaar zijn of onvoldoende in staat zijn te mentaliseren door eigen problematiek of traumatisering kan dat een barrière vormen. Mogelijkheden tot het verbeteren van de zelfregulatie of compensatie kunnen worden bekeken.

Ook kunnen ouders of verzorgers de traumatisering bagatelliseren of in twijfel trekken, of bang zijn voor de consequenties van het bespreken van wat er is gebeurd, of zich schuldig voelen en schamen.

Traumaverwerking kan bij infants gepaard gaan met heftige reacties, grote veranderingen in gedrag en hechtingsrelaties en tijdelijke regressie. Ouders/ verzorgers kunnen hiertegen opzien of het kan hen onzeker maken. Bij uithuisgeplaatste kinderen kan de context JB, ouders en pleegouders zorgen voor barrières.

Houd er bij het invullen rekening mee dat infants een brede ontwikkelingsgroep betreft. Sommige barrières zijn van toepassing op zowel baby's als peuters, terwijl andere barrières niet gelden voor baby's maar vanaf peuter leeftijd. Bij 0-2-jarigen zijn eventuele barrières vooral te vinden in de omgevingsfactoren of bij de hechtingsfiguren zelf. De barrières bij de kinderen zelf zitten vooral op peuterleeftijd. Peuters kunnen actief vermijden door stress en angst, geen emotionele toestemming van ouders, zorgen voor hun ouder en onvoldoende co-regulatie. Ook kunnen ze zichzelf de schuld geven van de traumatisering en onvoldoende adaptieve informatie hebben. Ontschuldiging door de ouder of verzorging kan deze barrière opruimen. Er zijn dus barrières bij zowel de peuter als de ouder/ verzorger, in tegenstelling tot de reguliere SH-tool.

Deze versie van de tool is een pilotversie. We ontvangen heel graag jullie feedback zodat we de definitieve versie nog beter kunnen maken. Dat kan tot 1 oktober naar ictc@ariannestruik.com. In november 2024 kan je de definitieve versie vinden op de website <https://www.ariannestruik.com/materials/?lang=nl>

Casusoverzicht

Naam: ...

Geboortedatum: ...

Datum: ...

Markeer op deze levenslijn de trauma's en belangrijke gebeurtenissen van de infant, zoals scheiding of pleeggezinplaatsing.

Trauma's

	WH/SH/PH
	WH/SH/PH
	WH/SH/PH
	WH/SH/PH
	WH/SH/PH
	WH/SH/PH

Noteer de trauma's van de levenslijn in steekwoorden (bijvoorbeeld HG/SM/verwaarlozing) en omcirkel of deze wakkere (WH), slapende (SH) of preverbale honden (PH) zijn. Vul voor de slapende honden het barrièreformulier in.

Motivatie- en notendopchecks indien van toepassing gezien de leeftijd

- De peuter weigert traumaverwerking niet
- De gezagsdragers/ en of verzorgers van de infant stemmen in met traumaverwerking en weten wat hem of haar en hun kind oplevert.
- De gezagsdragers/ en of verzorgers hebben een overzicht gemaakt van de traumatische herinneringen in een notendop zonder buiten zijn of haar window of tolerance te geraken.

Indien ja, bespreek of het toch nodig is dit formulier verder in te vullen.

Traumasympptomen

Kind	Leeftijd: IQ (indien bepaald): Diagnose (indien bepaald): Voogdij/OTS (indien van toepassing):
Ouder	
Ouder-kind relatie	

Welke traumagerelateerde klachten zullen vermoedelijk verminderen door traumaverwerking?

Netwerk

Biologische moeder:	Biologische vader:
Omgangsregeling met moeder:	Omgangsregeling met vader:
Anderen/familie:	
Omgangsregeling met anderen/familie:	

Noteer hier complicerende factoren zoals een diagnose van de ouders, het IQ, drugs-/alcoholgebruik, detentie. Noteer bijzonderheden met betrekking tot het netwerk van de infant, zoals bijvoorbeeld pleegouders, grootouders indien van toepassing. Noteer hier waar de infant woont, wat de frequentie is van de omgangsregeling en of die begeleid is of niet. Beschrijf kort de relatie met vader en moeder, bijvoorbeeld de infant is 'extreem loyaal', 'normaal gehecht' of 'afstandelijk'.

Barrièreformulier

Wie is/zijn de belangrijkste hechtingsfiguren van de infant?.....

Wie is/zijn steunfiguren?.....

Barrière 1 Veiligheid		
1a	☐ J ☐ N	De infant wil of kan niet deelnemen aan EMDR uit de angst voor herhaling van de traumatiserende gebeurtenissen.
1b	☐ J ☐ N	De infant heeft geen hechtingsfiguur of weet niet zeker wie zijn of haar hechtingsfiguur is.
1c	☐ J ☐ N	De infant heeft geen hechtingsfiguur die de komende maanden in zijn leven blijft of heeft niet voldoende contact met de hechtingsfiguur.
1d	☐ J ☐ N	De ouders van de infant vrezen dat onthullingen (juridische) consequenties zullen hebben en/of dat een omgangsregeling wordt aangepast.
1e	☐ J ☐ N	De infant wil of kan niet praten over zijn of haar traumatische herinneringen want hij of zij voelt of heeft geen emotionele toestemming van zijn of haar biologische ouders en/of hechtingsfiguren. Of hij of zij is bang gestraft te worden.

Barrière 2 Dagelijks leven		
2a	☐ J ☐ N	De verzorgers van de infant vrezen niet te kunnen omgaan met een mogelijke tijdelijke verergering van probleemgedrag.
2d	☐ J ☐ N	De verzorgers van de infant zijn bang dat zij niet kunnen omgaan met een tijdelijke verergering van herbelevingen en/of slaapproblemen

Barrière 3 Hechting		
3a	☐ J ☐ N	De verzorgers kunnen geen kalm brein bewaren bij het bespreken van de traumatische gebeurtenissen van de infant
Vraag 3b is alleen relevant als 3a een barrière vormt.		
3b	☐ J ☐ N	Er is geen steunfiguur die een kalm brein kan bewaren bij het bespreken van de traumatische gebeurtenissen van de infant
3c	☐ J ☐ N	De behandelaar verwacht dat de infant dissocieert of 'uit contact gaat' tijdens traumaverwerking.

Barrière 5 Cognitieve shift		

5a	J(N)	De infant heeft geen adaptieve informatie van moeder over eigen onschuld
5b	J(N)	De infant heeft geen adaptieve informatie van vader over eigen onschuld
Indien van toepassing, anders overslaan:		
5c	J(N)	De infant heeft geen adaptieve informatie van andere belangrijke persoon in zijn of haar leven over eigen onschuld
Vraag 5d is alleen relevant als 5a en 5b beide barrières vormen.		
5d	J(N)	De infant heeft geen adaptieve informatie van huidige verzorger over eigen onschuld

Actieplan

Naam: ...

Geboortedatum: ...

Regievoerder over dit plan: ...

Datum: ...

Evaluatiedata: ...

	Omcirkel barrière/thema	Voorbeelden interventies	Beschrijf acties met barrièrenummers	Wie doet dit?	Met wie?	Oké
1a	Veiligheid	Veiligheidsplan Informeer de infant				
1b	Hechtingsfiguur (HF)	Bespreek met netwerk Wie is HF Vind nieuwe HF Informeer kind over HF				
1c	HF blijft in leven van de infant	Verhelder met HF/jeugdbeschermer/organisatie Start of intensiveer contact met HF Informeer kind over contact				
1d	Consequenties onthulling	Verhelder consequenties met ouders				
1e	Emotionele toestemming	Vraag moeder Vraag vader Informeer kind				
2a	Thuis	Ondersteuning verzorgers en compensatieplan Kluis				
2d	Herbelevingen en slaap	Hier-en-nu Slaapplan				
3a	Kalm brein	Compensatieplan HF Zelfregulatie HF				

3b	Ander kalm brein	Vind ander kalm brein Bespreek met HF				
3c	Hechtingssysteem	Meer contact netwerk Hechting bevorderende oefeningen/therapie				
5a	Moeder beschuldigt kind	Bespreek met moeder/vader/ander Vind andere HF die onschuld erkent Informeer kind Vorbereidingsverhaal traumaverwerking				
5b	Vader beschuldigt kind					
5c	Ander beschuldigt kind					
5d	Niemand erkent onschuld					
	Motivatie	Met ouders/verzorgers: Ladenkastjes Window of tolerance Vulkaan Kacheltje Matruschka				
	Traumaverwerking	Motivatiecheck Notendopcheck Verwerk wakkere honden				
1	Veiligheid	Veiligheidsplan				
2	Dagelijks leven	Ondersteuning verzorgers en verbeterplan thuis				
3	Hechting	Verbeterplan interactie HF-kind Therapie ouders Contact hechtingsfiguren en uitbreiding netwerk Plan voor thuisplaatsing Hechting bevorderende oefeningen/therapie				